

IPA PROGRAM
PREKOGRAIČNE SARADNJE 2014-2020
SRBIJA – BOSNA I HERCEGOVINA

2014-2020

Cross-border Programme
Serbia - Bosnia and Herzegovina

Ovaj program finansira EU

Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA II) osnovan je u skladu sa Regulativom Vijeća Evropske unije broj 231/2014 na dan 11. marta 2014. godine i predstavlja nastavak jedinstvenog IPA finansijskog instrumenta Evropske unije za pretpristupnu pomoć.

Evropska unija, uz pomoć ovog instrumenta, nastavlja da daje pravni okvir za obezbjeđivanje finansijske pomoći zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima u nastojanju da potakne političke, ekonomske i institucionalne reforme sa krajnjim ciljem punopravnog članstva u Evropskoj uniji.

Sažetak Prekograničnog programa Srbija – Bosna i Hercegovina 2014 – 2020

Prekogranični program Srbija – Bosna i Hercegovina 2014-2020 sprovodi se kao dio Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA II) i kao takav je rezultat zajedničkog planiranja relevantnih organa vlasti i ostalih zainteresiranih strana dviju država. IPA II podržava prekograničnu saradnju s ciljem promovisanja dobrosusjedskih odnosa i društveno-ekonomskog razvoja te podsticanja evropskih integracija.

Program analizira društveno-ekonomsku situaciju pograničnog područja, te postavlja zajedničke strategije za rješavanje identifikovanih problema kroz određivanje zajedničkih razvojnih tematskih prioriteta. Program je baziran na detaljnoj analizi izazova i specifičnosti programskog područja.

Mapa i opis programskog područja

Prihvatljiva teritorija u Republici Srbiji obuhvata 15.370 km² sa 1.064.198 stanovnika, a u Bosni i Hercegovini 16.742, 34 km² i 1.706.214 stanovnika. Ukupan broj jedinica lokalne samouprave čije teritorije su obuhvaćene Programom iznosi 31 u Srbiji i 67 u Bosni i Hercegovini.

Srbija - okruzi:

Zlatiborski, Kolubarski, Mačvanski i Sremski.

Bosna i Hercegovina - jedinice lokalne samouprave:

Brčko Distrikt, Gradačac, Doboju Istok, Gračanica, Srebrenik, Čelić, Lopare, Ugljevik, Donji Žabar, Domaljevac-Šamac, Modriča, Odžak, Osmaci, Banovići, Bijeljina, Brod, Bratunac, Han Pijesak, Kalesija, Kladanj, Lukavac, Milići, Orašje, Pelagićevo, Petrovo, Sapna, Srebrenica, Šamac, Šekovići, Teočak, Tuzla, Vlasenica, Vukosavlje, Zvornik, Živinice, Trnovo RS, Istočna Ilidža, Istočno Novo Sarajevo, Vogošća, Istočni Stari Grad, Vareš, Visoko, Fojnica, Višegrad, Rogatica, Sokolac, Pale, Pale Prača, Novo Goražde, Rudo, Čajniče, Goražde, Foča Ustikolina, Foča, Kalinovik, Trnovo, Hadžići, Ilidža, Novi Grad Sarajevo, Stari Grad Sarajevo, Ilijaš, Breza, Kiseljak, Kreševo, Olovo, Sarajevo Centar, Novo Sarajevo.

Ukupna površina prihvatljivog područja je 32.112,34 km² sa ukupno 2.770.412 stanovnika. Ukupna dužina granice između dvije države je 370,9 km od kojih je 109,9 km kopnene granice, a 261 km je vodene granice (rijeke Drina i Sava). Duž granice nalazi se 15 graničnih prelaza. Broj prelaza je dovoljan ali su potrebna unapređenja u pogledu kvalitete prelaza, odnosno njihove infrastrukture i kapaciteta.

2014-2020

Cross-border Programme
Serbia - Bosnia and Herzegovina

Programsko područje se sastoji od tri veoma raznolika geografska dijela. Sjeverni dio je plodna ravnica; centralni dio područja je brdski dok je južni dio planinski. U obje zemlje, putna mreža na programski prihvatljivoj teritoriji je razvijenija na sjeveru, pri čemu više izolovane zajednice na jugu imaju manje zadovoljavajuću putnu mrežu. Željeznička mreža je veoma nerazvijena. U BiH se nalaze dva funkcionalna i dobro opremljena aerodroma (Tuzla i Sarajevo), dok u Srbiji postoji bivši vojni aerodrom Ponikve koji sada služi u civilne svrhe.

Programsko područje se suočava sa značajnim izazovima u području infrastrukture životne sredine. Vodosnabdijevanje je neefikasno, a samo mali dio domaćinstava je spojen na postrojenja za tretman otpadnih voda. Iako oblast upravljanja čvrstim otpadom pokazuje značajna unapređenja u posljednjih nekoliko godina i dalje je potrebno uložiti dodatne napore u primarnu selekciju otpada i reciklažu.

Privreda na cijeloj teritoriji obuhvaćenoj programom je nedovoljno razvijena zbog marginalizacije i nestabilnosti regiona tokom 90-ih godina. Nizak nivo investicija, veliki industrijski giganti koji su propali tokom godina, neuspješan proces privatizacije koji je doveo do gubitka velikog broja radnih mjesta, rezultirali su ograničenom ekonomskom ekspanzijom. Svjetska ekonomska kriza u 2008/2009. godini pogoršala je već tešku situaciju u privredi regiona. Oporavak je vidljiv, a ponovno oživljavanje privrede je u toku.

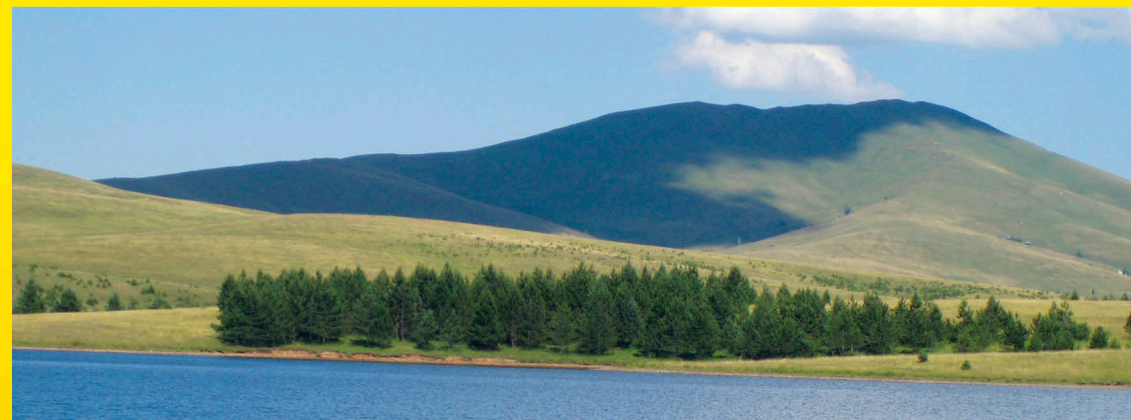
Organi vlasti u obje zemlje, kao glavno sredstvo za postizanje dinamičkih nivoa privredne ekspanzije koja je potrebna u prihvatljivom programskom području kako bi se dostigli ekonomski pariteti sa evropskim susjedima, vide razvoj MSP. Međutim, većina MSP su mikro preduzeća, porodične kompanije, uglavnom prodavnice i manje uslužne djelatnosti. Ona ne daju značajan doprinos ukupnoj privredi i imaju veoma ograničene mogućnosti zapošljavanja.

Programsko područje ima velike potencijale za razvoj turizma. Postojeći prirodni rezursi predstavljaju potencijal za razvoj posebne turističke ponude (npr. avanturistički turizam, ruralni turizam), a mogućnost povezivanja sa ostalim privrednim granama daje solidnu osnovu za razvoj u ovoj oblasti.

Obrazovne ustanove postoje u programskom području u obje zemlje na nivou osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja.

Kulturno naslijeđe dvije države učesnice može se klasifikovati kao heterogeno u najboljem smislu te riječi, uključujući kulturna dobra nastala tokom praistorijskih i antičkih, srednjovjekovnih, otomanskih i modernih vremena. Kroz ovaj program prekogranične saradnje, ovo kulturno blago može postati prednost kroz razvoj kulturne svijesti, promovisanje novih inicijativa na institucionalnom i kulturnom planu, uspostavljanje partnerstava sa drugim sektorima i međunarodnih partnerstava, i može dati podsticaj razvoju vrijednosti, očuvanju i revitalizaciji kulturnog naslijeđa.

Sličnosti u oblasti društveno-ekonomskog razvoja te u izazovima sa kojima se obje zemlje susreću, predstavljaju dobru osnovu za pokretanje zajedničkih projektnih inicijativa sa mogućnošću istinskog prekograničnog uticaja. Područja u kojima postoji mogućnost za preduzimanje zajedničkih inicijativa su prije svega oblast zapošljavanja, turizma i iskorištavanja prirodnih resursa, te dalji napori na društvenoj integraciji ranjivih grupa.

Programski ciljevi i tematski prioriteti

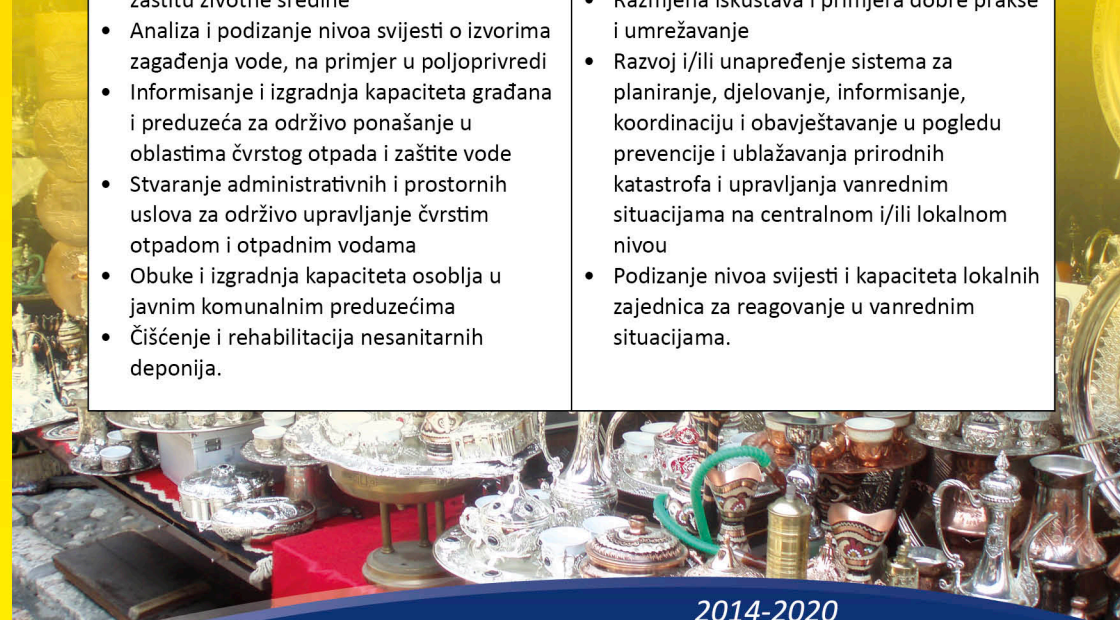
Opšti cilj Programa je:

Jačanje društveno-ekonomskog razvoja u prekograničnom području između Republike Srbije i Bosne i Hercegovine, kroz sprovođenje ciljanih i konkretnih mjera zasnovanih na komparativnim prednostima programskog područja i zajedničkoj efikasnoj upotrebi resursa.

Specifični ciljevi, rezultati i tipovi aktivnosti definisani su prema tematskim prioritetima kako slijedi:

Tematski prioritet 1: Podsticanje zapošljavanja, mobilnost radne snage, socijalna i kulturna inkluzija preko granice	
Specifični cilj 1: Unapređenje zapošljivosti radne snage i povećanje mogućnosti zapošljavanja	Specifični cilj 2: Podsticanje socijalne i ekonomske inkluzije
Rezultati: <ul style="list-style-type: none"> Novi proizvodi i usluge, kao i industrijski i komercijalni procesi, zahvaljujući transferu znanja i inovativnosti, dovode do novih održivih mogućnosti za zapošljavanje u prekograničnom području Veća konkurentnost u komercijalizaciji proizvoda i usluga zajedničkim korišćenjem resursa u strateškim sektorima (npr. industrija proizvodnje drveta, prehrambena industrija, metalska industrija) Nezaposlena lica stiču nove praktične vještine u realnim radnim okruženjima, na osnovu potražnje na tržištu rada sa obje strane granice. 	Rezultati: <ul style="list-style-type: none"> Nove održive socijalne i zdravstvene usluge se razvijaju i/ili se postojeće unapređuju prekograničnom razmjenom, saradnjom i sinergijom, povećanjem efikasnosti u pružanju usluga i povećanjem broja korisnika usluga Mogućnost zapošljavanja i preduzetništvo ranjivih grupa se unapređuju kroz zajedničke prekogranične napore, uključujući podsticanje održivog socijalnog preduzetništva. Održive perspektive za socijalnu integraciju ranjivih grupa stvaraju se kroz zajedničke inicijative na obje strane granice.
Lista potencijalnih aktivnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Zajedničke aktivnosti na razvoju poslovanja Zajednički razvoj novih proizvoda i usluga Umrežavanje poslovnih subjekata sa eksternim inovatorima, istraživačima i postdiplomcima Brendiranje proizvoda i usluga Sertifikacija i poboljšanje sistema kvaliteta Razvoj i sprovođenje programa stručnog obučavanja za odgovor na konkretne i dokazane potrebe Praktična obuka u realnom radnom okruženju (operatori iz privatnog ili javnog sektora) Mali infrastrukturni radovi i nabavka opreme. 	<ul style="list-style-type: none"> Uspostavljanje novih socijalnih i zdravstvenih programa, i/ili restrukturiranje postojećih na osnovu inovativnih pristupa, metoda i procesa Savjetodavne usluge podrške ranjivim grupama Organizacija kulturnih događaja koji imaju za cilj unapređenje socijalne integracije Razvoj novih ili unapređenje postojećih inicijativa socijalnog preduzetništva Ciljna podrška za podsticanje preduzetničkih vještina žena, mladih i osoba sa invaliditetom Pomoć za uspostavljanje novih poslovnih inicijativa za ranjive grupe, uključujući socijalna preduzeća Mali infrastrukturni radovi i nabavka zaliha.

Tematski prioritet 2: Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog ublažavanja, sprečavanje rizika i upravljanje rizicima	
Specifični cilj 1: Unapređenje održivog planiranja u oblasti životne sredine i podsticanje biodiverziteta	Specifični cilj 2: Unapređenje sistema upravljanja za intervencije u vanrednoj situaciji
Rezultati: <ul style="list-style-type: none"> Efikasnost javnih službi i praksi u upravljanju čvrstim otpadom i otpadnim vodama poboljšana je kroz zajedničke inicijative sa obje strane granice Njeguje se zaštita riječnih slivova Drine i Save i podsticanje njihovog biodiverziteta. 	Rezultati: <ul style="list-style-type: none"> Kapacitet za pripravnost, prevenciju i reagovanje svih organizacija/institucija u sistemu zaštite i spašavanja u pograničnom području ojačani su na dugi rok.
Lista potencijalnih aktivnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Unapređenje fizičkih postrojenja i opreme javnih komunalnih preduzeća Unapređenje postojećih procedura javnih službi koje se bave upravljanjem čvrstim otpadom i otpadnim vodama, uključujući javna komunalna preduzeća i inspekciju za zaštitu životne sredine Analiza i podizanje nivoa svijesti o izvorima zagađenja vode, na primjer u poljoprivredi Informisanje i izgradnja kapaciteta građana i preduzeća za održivo ponašanje u oblastima čvrstog otpada i zaštite vode Stvaranje administrativnih i prostornih uslova za održivo upravljanje čvrstim otpadom i otpadnim vodama Obuke i izgradnja kapaciteta osoblja u javnim komunalnim preduzećima Čišćenje i rehabilitacija nesanitarnih deponija. 	<ul style="list-style-type: none"> Obuka i izgradnja kapaciteta civilne zaštite i drugih službi za vanredne situacije, naročito u situacijama poplava i nakon poplava, u skladu sa međunarodnim standardima Mali infrastrukturni radovi i nabavka opreme Razmjena iskustava i primjera dobre prakse i umrežavanje Razvoj i/ili unapređenje sistema za planiranje, djelovanje, informisanje, koordinaciju i obavještanje u pogledu prevencije i ublažavanja prirodnih katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama na centralnom i/ili lokalnom nivou Podizanje nivoa svijesti i kapaciteta lokalnih zajednica za reagovanje u vanrednim situacijama.

2014-2020

Cross-border Programme
Serbia - Bosnia and Herzegovina

Tematski prioritet 3: Podsticanje turizma i kulturnog i prirodnog naslijeđa	
Specifični cilj 1: Povećanje doprinosa turizma društveno-ekonomskom razvoju programskog područja	Specifični cilj 2: Jačanje kulturnog identiteta programskog područja
Rezultati: <ul style="list-style-type: none"> Unaprijeđena ponuda i kvalitet turističkih proizvoda i usluga zajedničkim naporima i inicijativama Otvorene nove održive mogućnosti zapošljavanja i poslovanja u sektoru turizma zajedničkim prekograničnim naporima 	Rezultati: <ul style="list-style-type: none"> Ojačane održive kulturne i sportske razmjene preko granice Bolje se čuvaju historijsko i prirodno naslijeđe i tradicije prekograničnog područja
Lista potencijalnih aktivnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Umrežavanje, strukturiranje, pozicioniranje novih turističkih proizvoda i usluga Uspostavljanje prekograničnih turističkih klastera Aktivnosti na promovisanju, obavještanju javnosti i publicitetu Organizacija događaja i kampanja Razmjena i transfer iskustava Obuka i izgradnja kapaciteta turističkih radnika i/ili nezaposlenih Mali infrastrukturni radovi i nabavka opreme Promocija i zaštita prirodnih resursa i zaštićenih područja 	<ul style="list-style-type: none"> Organizacija događaja, simpozijuma, radionica i sl. Posebne stručne intervencije usmjerene na zaštitu i promociju historijskog naslijeđa, kao i kulturnih tradicija Mali infrastrukturni radovi na restauraciji i očuvanju historijskih ili umjetničkih lokacija i nabavka opreme Razvoj novih i unapređenje postojećih muzejskih kolekcija, izložbi i slično Umrežavanje između različitih sektora u cilju doprinosa efikasnosti i atraktivnosti turističke ponude

Finansijski plan

Program se u osnovi implementira kroz dodjelu bespovratnih sredstava korisnicima. Bespovratna sredstva dodjeljuju se putem javnih poziva za dostavljanje projektnih prijedloga. Javne pozive zajednički objavljuju Srbija i Bosna i Hercegovina i na taj način korisnicima stavljaju na raspolaganje finansijska sredstva IPA II. Pravila i procedure koje se koriste u pozivima su pravila Evropske unije za vanjske akcije. Javni pozivi objavljuju se periodično tokom sprovođenja Programa i pravila svakog pojedinačnog poziva definisana su u Vodiču za aplikante koji je svima dostupan nakon objave poziva.

Tabela 1: Indikativne finansijske alokacije po godinama za prekogranični program za period 2014-2020

IPA II PREKOGRANIČNI PROGRAM Srbija – Bosna i Hercegovina								Ukupno (EUR)
Godina	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014-2020
PGP operacije (svi tematski prioriteti)	1 400 000	2 000 000	2 000 000	1 400 000	2 000 000	2 000 000	1 800 000	12 600 000
Tehnička pomoć	600 000	0	0	600 000	0	0	200 000	1 400 000
UKUPNO (EUR)	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	14 000 000

Tabela 2: Indikativne finansijske alokacije po prioritetu i iznos doprinosa Unije

PRIORITETI	Doprinos Unije	Sufinansiranje od strane korisnika	Ukupno	Procenat doprinosa Unije
TP1: Podsticanje zapošljavanja, mobilnost radne snage, socijalna i kulturna inkluzija preko granice	3.500.000,00	617.647,06	4.117.647,06	85%
TP2: Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog ublažavanja, sprečavanje rizika i upravljanje rizicima	4.900.000,00	864.705,88	5.764.705,88	85%
TP 3: Podsticanje turizma i kulturnog i prirodnog naslijeđa	4.200.000,00	741.176,47	4.941.176,47	85%
TP4: Tehnička pomoć	1.400.000,00	0,00	1.400.000,00	100%
UKUPNO	14.000.000,00	2.223.529,41	16.223.529,41	

Korisnici programa

Da bi mogao konkurisati za nepovratna sredstva aplikant mora:

- biti pravno lice
- biti neprofitno pravno lice
- biti pravno lice osnovano u Republici Srbiji ili Bosni i Hercegovini
- biti direktno odgovoran za pripremu i upravljanje projektom zajedno sa svojim ko-aplikantom/ima i pridruženim tijelom/ima, a ne djelovati kao posrednik.

Struktura Programa

Srbija:

- **Ministarstvo za evropske integracije, Vlada Republike Srbije** (Tijelo za prekograničnu saradnju i Rukovodilac operativne strukture)
- **Ministarstvo finansija Republike Srbije, Centralna jedinica za finansiranje i ugovaranja** (Ugovorno tijelo)

Bosna i Hercegovina:

- **Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine** (Tijelo za prekograničnu saradnju i Rukovodilac operativne strukture)
- **Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine** (Kontrolno tijelo)

Pored toga sprovođenje programa nadgleda **Zajednički nadzorni odbor (ZNO)** koji se sastoji od predstavnika institucija vlasti i civilnog društva iz obje zemlje učesnice. ZNO pregleda i daje svoje mišljenje u kapacitetu savjetnika u pogledu liste aktivnosti odabrane u okviru javnog poziva prije donošenje finalne odluke o dodjeli nepovratnih sredstava.

Ugovorno tijelo, operativne strukture i ZNO dobijaju tehničku podršku od strane **Zajedničkog tehničkog sekretarijata (ZTS)** koji je smješten u Užicu, Republika Srbija i koji čini stručno osoblje iz Republike Srbije i Bosne i Hercegovine. ZTS je administrativno tijelo odgovorno za svakodnevno upravljanje programom uključujući i pružanje podrške i savjetovanja potencijalnih aplikantata, odnosno korisnika nepovratnih sredstava. ZTS pruža podršku potencijalnim aplikantima u traženju partnera i pripremi projektnih prijedloga putem organizovanja info dana i radionica; uspostavlja i održava mrežu zainteresiranih strana; savjetuje korisnike nepovratnih sredstava tokom realizacije projekata; podržava rad evaluacionog odbora; i priprema, realizuje i izvještava o monitoring posjetama prekograničnim projektima. Ispostava/Antena ZTS-a u Bosni i Hercegovini nalazi se u Tuzli.

Pozivi za dostavljanje projektnih prijedloga

Nadležni organi u državama učesnicama planiraju da sprovedu većinu intervencija kroz programe dodjeljivanja bespovratnih sredstava na osnovu poziva za dostavljanje prijedloga projekata. Oni će osigurati punu transparentnost u procesu kao i dostupnost važnih/neophodnih informacija javnosti. Zajednički nadzorni odbor bit će odgovoran za identifikaciju tematskih prioriteta, specifičnih ciljeva, ciljnih korisnika i za poseban fokus svakog javnog poziva koji će odobriti Evropska komisija.

Nadležni organi su u obavezi da objave pozive za dostavljanje prijedloga projekata, izbjegavajući preklapanje tematskih prioriteta između različitih programa prekogranične saradnje. Pozivi za dostavljanje prijedloga projekata će, u principu, koristiti načelo rotacije za izbor tematskih prioriteta i njihovih specifičnih ciljeva.

Prije objavljivanja poziva za dostavljanje prijedloga projekata (i definisanja tenderske dokumentacije) nadležni organi će preispitati aktuelne potrebe/perspektive i ostvarivanje pokazatelja u prethodnim pozivima. Na osnovu toga će biti predložen spisak tematskih prioriteta i specifičnih ciljeva koji će biti objavljeni u pozivu. Plan će biti usklađen sa drugim programima/pozivima koji bi mogli potencijalno da budu otvoreni/objavljeni u isto vrijeme, kako bi se izbjeglo preklapanje. Za naredne pozive za dostavljanje prijedloga projekata u okviru ovog finansijskog ciklusa, bit će izabrani tematski prioriteti i/ili specifični ciljevi koji nisu bili prethodno objavljeni.

Gdje možete dobiti više informacija o Programu?

U cilju efikasnije realizacije Programa i uspostavljanja kanala komunikacije u Užicu (Srbija) je uspostavljen Zajednički tehnički sekretarijat (ZTS), sa Ispostavom/Antenom u Tuzli (Bosna i Hercegovina). Uloga ZTS-a je da osigura efikasnu realizaciju programa u čitavom programskom području, odnosno da pruži tehničku podršku potencijalnim aplikantima i korisnicima bespovratnih sredstava.

IPA PROGRAM
PREKOGRANIČNE SARADNJE 2014-2020
SRBIJA – BOSNA I HERCEGOVINA

Kontakti:

Zajednički tehnički sekretarijat

Nemanjina 52, 31000 Užice

Tel/fax: + 381 31 512 394

office@srb-bih.org

Antena Tuzla

Turalibegova bb, TC Pasaž, 75000 Tuzla

Tel: +387 35 257 365

danijela.konjic@srb-bih.org

www.srb-bih.org • www.mei.gov.rs • www.evropa.gov.rs • www.cfcu.gov.rs • www.dei.gov.ba

Ovaj program finansira EU